ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **F. D.**, zast. JUDr. Janem Juračkou, advokátem se sídlem Tovární 881/7, Znojmo, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 4. 2013, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2015, č. j. 22 Ad 23/2013 – 119,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“), domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované specifikovanému v záhlaví. Tím byly zamítnuty námitky stěžovatele a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 23. 1. 2013, č. j. X, kterým byl stěžovateli podle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném v posuzované době (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), odejmut od 22. 2. 2013 invalidní důchod. Důvodem byl posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo ze dne 14. 1. 2013, dle nějž není stěžovatel invalidní, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 20 %.

[2] Žalovaná v rozhodnutí o námitkách uvedla, že novým posudkem o invaliditě vypracovaným dne 28. 3. 2013 bylo zjištěno, že stěžovatel již není invalidní. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na

pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI. (postižení nervové soustavy), položce 3 (postižení extrapyramidového systému, Parkinsonova nemoc a další extrapyramidové poruchy), písmeno b (lehká forma, bilaterizace, ale přetrvává asymetrie, anteroverze trupu, přítomny všechny klasické projevy v úrovni lehké poruchy, pohybová chudost, incipientní porucha posturální stability, stadium II, některé denní aktivity omezeny) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), pro které lékař žalované stanovil pokles pracovní schopnosti (z rozmezí 20% – 40%) v dolní hranici daného rozmezí, tj. ve výši 20%, a to s ohledem na minimální funkční nález, plnou pohyblivost bez výraznější pohybové chudosti, s dobrou posturální stabilitou a se zřetelem na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti ve vyučeném oboru instalatér.

[3] Proti rozhodnutí žalované podal stěžovatel žalobu, kterou shledal krajský soud nyní napadeným rozsudkem nedůvodnou. Vyšel při tom ze závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu, který rozsudkem ze dne 27. 11. 2014, č. j. 9 Ads 51/2014 - 27, zrušil předchozí rozhodnutí krajského soudu v této věci (rozsudek ze dne 29. 11. 2013, č. j. 22 Ad 23/2013 - 44). Kasační soud ve svém rozsudku vytknul zejména to, že posudkové komise opřely své závěry o posudkový omyl, který shledaly v předchozích posudcích, jež vyslovovaly pokles pracovní schopnosti ve výši 35 % a na jejichž základě byl stěžovatel uznán invalidním v I. stupni, aniž by zdůvodnily, v čem konkrétně měl posudkový omyl spočívat.

[4] Krajský soud si v návaznosti na výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu vyžádal doplňující posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Brno (dále jen „PK MPSV Brno“) ze dne 29. 1. 2015 k posudku téže posudkové komise ze dne 17. 10. 2013, a dále posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Hradec Králové (dále jen „PK MPSV Hradec Králové“) ze dne 15. 5. 2015. Z těchto posudků při hodnocení věci vyšel.

[5] Obě posudkové komise po prostudování zdravotní dokumentace a vyšetření stěžovatele konstatovaly posudkové nadhodnocení zdravotního stavu datované od roku 2006, od kdy s ohledem na dlouhodobou pracovní neschopnost posuzovaného probíhala řízení o jeho invaliditě. PK MPSV Brno konstatovala, že se u posuzovaného jednalo o lehkou formu onemocnění, šlo o postižení nedominantní levé horní končetiny, posuzovaný svoji profesi (instalatér) od roku 1989 nezměnil, tedy ani po vzniku onemocnění, ani po přiznání částečné invalidity. Profesi instalatéra vykonával na plný úvazek, disponoval řidičským průkazem. PK MPSV Hradec Králové se podrobně zabývala genezí hodnocení zdravotního stavu stěžovatele od roku 2005, vyčerpávajícím způsobem zhodnotila, z jakého důvodu byl při kontrolních lékařských prohlídkách jeho zdravotní stav hodnocen jako posudkově nadhodnocený, tedy se jednalo o posudkový omyl, a v čem toto nadhodnocení spočívalo. Soud přisvědčil argumentaci PK MPSV Hradec Králové, že posudková komise posuzuje zdravotní stav k datům vydaných rozhodnutí, tudíž nebyla oprávněna se vyjadřovat k posudkovému zhodnocení provedenému lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo dne 11. 12. 2014 ani k dalším lékařským nálezům.

[6] Soud dále konstatoval, že oba posudky zdravotní stav stěžovatele popsaly prakticky shodně, za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označily Parkinsonovou nemoc s levostranným postižením a třesem nedominantní končetiny, uvedené zdravotní postižení bylo vyhodnoceno podle kapitoly VI, položka 3 písmeno b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., míra poklesu pracovní schopnosti byla určena ve výši 20 %.

[7] Dle názoru krajského soudu se posudky dostatečně vypořádaly s klíčovou otázkou odůvodnění zániku invalidity ode dne 22. 2. 2013, byť připustil postupnou progresi zdravotního stavu, což je doloženo hodnocením zdravotního stavu jmenovaného posudkovou lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo ze dne 11. 12. 2014 potvrzující, že pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav k uvedenému datu byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti o 40 %. Soud ale musí vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

[8] Závěrem konstatoval, že nově provedené důkazy, tj. posudky PK MPSV Brno a Hradec Králové splňují požadavky na úplnost skutkových zjištění a přesvědčivost posudkových závěrů a nelze jim z hlediska posouzení funkčního stavu a následně posudkového hodnocení ničeho vytknout. Soud se proto plně ztotožnil s vyslovenými posudkovými závěry.

II. Obsah kasační stížnosti

[9] Stěžovatel brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[10] Nesouhlasí s posudky PK MPSV Brno ani Hradec Králové. Jak vyplývá ze zpráv předložených stěžovatelem, z jím uvedených skutečností, jakož i ze zmíněných posudků, jeho zdravotní stav je špatný a neustále se zhoršuje. To ostatně připustil i krajský soud. Nelze tedy mít za důvodný závěr, že nebyl ke dni 23. 1. 2013 invalidní.

[11] Upozornil na problémy, které mu jeho zdravotní stav způsobuje v pracovním i osobním životě. Jednotlivé posudky zřejmě opomněly hodnotit míru poklesu jeho pracovní schopnosti ve vztahu k jím vykonávané práci. Jeho práce vyžaduje přesnost, manuální zručnost a velkou sílu pro výkon jednotlivých úkonů, čehož není schopen. Dále má problémy se zvládáním základních osobních úkonů jako oblékání a zavazování tkaniček. Aktuální zdravotní stav je závislý na konkrétní medikaci v určitém období. Léky u něho vyvolávají vedlejší účinky (je unavený, nemůže podávat plný pracovní výkon). Také trpí artrózou kloubů horních končetin a je postižen stavy, kdy není schopen nic zvednout. Nesmí pracovat v hloubce a ve výškách, což ho limituje ve výkonu zaměstnání. Posudkové komise nepřihlédly ani k jeho psychickému stavu, který ovlivňuje jeho zdravotní stav. Je otázkou, jak je možné, že posudky hodnotí pokles pracovní schopnosti pouze ve výši 20 %, když dřívější hodnocení bylo ve výši 35 %, a od té doby se jeho zdravotní stav nezlepšil.

[12] Krajský soud a žalovaná podle stěžovatele pochybily při výkladu a aplikaci § 39 zákona o důchodovém pojištění, neboť nedostatečně zvážily všechny okolnosti jeho

zdravotního stavu a nesprávně určily míru schopnosti jeho soustavné výdělečné činnosti. Napadený rozsudek je kvůli tomuto pochybení nezákonný, neboť došlo k porušení § 39 odst. 1, 2, 3 a 4 zákona o důchodovém pojištění.

[13] Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[14] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[15] Následně stěžovatel kasačnímu soudu doručil „Námitky proti zániku invalidity“, v nichž se vyjadřoval ke kontrolám invalidity ze dne 19. 1. 2012 a dne 14. 1. 2013. Uvedl okolnosti svého pracovního poměru, kde není možné, aby pracoval na zkrácený úvazek (následně o práci přišel), a v místě jeho bydliště nelze v jeho nebo obdobném oboru, který by byl s ohledem na svou kvalifikaci a věk schopen zvládat, práci najít. V žádné lékařské zprávě, kterou ke kontrolám invalidity předkládal, není uvedeno, že by se jeho stav zlepšoval nebo stabilizoval. Nemohlo tedy dojít ani k poklesu invalidity. Není zde ani uvedeno, že došlo znovu k nabytí schopností a dovedností, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu. Nesouhlasí tedy s tím, že se adaptoval na svůj zdravotní stav, že byl jeho zdravotní stav nadhodnocen a že mu byla právem odebrána invalidita.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[17] Soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti, jelikož se jedná o tzv. opakovanou kasační stížnost v téže věci. Napadeným rozhodnutím je nyní pravomocné rozhodnutí krajského soudu, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno kasačním soudem. Soudní řád správní v § 104 odst. 3 písm. a) stanoví, že taková kasační stížnost je nepřípustná, což neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Toto ustanovení je však třeba zároveň vykládat ve světle zachování co možná nejširšího přístupu k soudu tak, že kasační stížnost není možné podat opakovaně „z týchž důvodů“ (viz k tomu podrobně Potěšil, L., Šimíček, V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář.* Praha: Leges, 2014, str. 1003 – 1004). K takovým případům patří i nyní posuzovaná situace. Stěžovatelem vznesenými kasačními námitkami se ve svém předchozím rozsudku kasační soud s ohledem na řešení věci nezabýval, ačkoliv byly vzneseny i v předchozí kasační stížnosti, a proto jsou tyto námitky nyní přípustné (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 – 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS).

[18] V kasační stížnosti stěžovatel namítal, že nedošlo ke správnému zhodnocení jeho zdravotního stavu, nebyl řádně posouzen dopad jeho zdravotního postižení zejména na pracovní, ale i osobní život, a posudkové komise i soud dospěly k nesprávnému závěru, a to že k rozhodnému dni, tj. 23. 1. 2013, nebyl dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění invalidní.

[19] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění.

[20] Posudek komise je nutné hodnotit jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v řízení o invalidním důchodu bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádné pochyby, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna.

[21] Správní soud tedy sám zdravotní stav stěžovatele nepřezkoumává. Správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (srov. konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, či ze dne 3. 4. 2013 č. j. 6 Ads 158/2012 - 24), případně – namítal-li to stěžovatel – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena.

[22] Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (obdobně rovněž v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2013, č. j. 3 Ads 74/2012 – 16).

[23] Soud konstatuje, že přezkoumávané posudky nárokům testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti dostály. Nutno konstatovat, že posudek PK MPSV Brno se skládá jednak z prvního posudku ze dne 17. 10. 2013 a poté z jeho doplnění ze dne 29. 1. 2015, a je nutno obě části hodnotit jako celek. Obě posudkové komise vycházely z úplné zdravotnické dokumentace týkající se stěžovatele a z celé řady lékařských nálezů - kromě jejich soupisu obsahují posudky též chronologickou rekapitulaci jejich obsahu, umožňující vytvořit si představu o zjištění a průběhu zdravotních obtíží. PK MPSV tedy zohlednily veškeré dostupné podklady.

[24] Posudky dále obsahují řádnou konstataci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, s uvedením zdravotního postižení, jež má nejvýznamnější dopad na pokles zdravotní schopnosti stěžovatele k rozhodnému datu (23. 1. 2013), jeho podřazením pod položky přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, a stanovením odpovídajícího procentního poklesu pracovní schopnosti – posudkové komise shodně za rozhodující zdravotní postižení označily Parkinsonovu chorobu.

[25] Tyto závěry se soudu nejeví jako nepřesvědčivé v kontextu tvrzení v kasační stížnosti a informací uvedených v posudkovém hodnocení. PK MPSV se zabývaly zdravotním stavem, přičemž vyšly z dostupné zdravotní dokumentace, a stěžovatel byl posouzení osobně přítomen (u hodnocení PK MPSV Brno ze dne 17. 10. 2013 i hodnocení PK MPSV Hradec Králové ze dne 15. 5. 2015). Komise dále přesvědčivě popsaly svá zjištění týkající se rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a jeho klasifikace dle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.

[26] Pokud krajský soud vyšel z hodnocení poklesu pracovní schopnosti stěžovatele, který vyplývá z posudků, nelze mu v tomto směru nic vytknout. Posudky jsou srozumitelné a dostatečně odůvodněné a splňují všechny náležitosti, které na posouzení zdravotního stavu kladou právní předpisy a judikatura správních soudů.

[27] Jediným důvodem, pro který byl předchozí rozsudek krajského soudu zrušen, byla skutečnost, že posudková komise ve svém posudku nedostatečně zdůvodnila, proč došlo ke snížení procentní míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti z 35% na 20%. V doplňujícím posudku PK MPSV Brno i v posudku PK MPSV Hradec Králové obě komise zdůvodnily, proč považují předchozí posudkové závěry za nadhodnocené, a proto mylné. Obecně lze jejich závěry shrnout tak, že docházelo k nadhodnocování subjektivních potíží stěžovatele nad objektivně prokázanými poruchami. Posudky lze považovat za řádně a srozumitelně zdůvodněné. Kasační stížnost neobsahuje námitky, které by celistvost a přesvědčivost posudků zpochybňovaly.

[28] Posouzení psychického stavu stěžovatele a dopady jeho zdravotního stavu do jeho osobního života nejsou pro posouzení stupně invalidity relevantní. Při určování poklesu pracovní schopnosti se bere v úvahu například, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost nebo zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav apod. (§ 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění).

[29] Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje skutečnost, že stěžovatel trpí onemocněními, se kterými jsou spojena omezení a obtíže v jeho každodenním životě. Tento závěr vyplývá i z vypracovaných posudků. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav však nebyl při objektivním posouzení k rozhodnému datu, jež je v případě určení invalidity posuzované osoby určující (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46), takového charakteru, aby v danou chvíli a za daných zákonných podmínek odůvodňoval ponechání invalidního důchodu.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci při tom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[31] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. července 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu